

IZVJEŠĆE O RADU HRVATSKOG ARHEOLOŠKOG DRUŠTVA TIJEKOM 2013. GODINE

Ovo izvješće zapravo obuhvaća djelovanje Društva u razdoblju između dvije godišnje skupštine.

Dodjela nagrada Hrvatskog arheološkog društva i proglašenje počasnih članova

I ove godine smo unatoč teškoj financijskoj situaciji organizirali našu tradicionalnu svečanu dodjelu nagrada Društva u palači Matice hrvatske. Ove godine nismo dodjelili nagradu za životno djelo „Don Frane Bulić“, dok su godišnje nagrade „Josip Brunšmid“ dodjeljene dr. sc. Tajani Sekelj Ivančan za monografiju „*Podravina u ranom srednjem vijeku*“ i dr. sc. Domagoju Tončiniću za djelo „*Spomenici 7. legije u rimskoj provinciji Dalmaciji*“. Počasni član Društva postala je dr. sc. Kornelija Minichreiter. I ove godine smo zahvaljujući pijanistici Tamari Jurkić Sviben mogli uživati u glazbenom djelu programa, pa se nadamo da ćemo tu lijepu tradiciju nastaviti i iduće godine.

Organizacija skupa u Vukovaru

Posredovanjem našeg dugogodišnjeg dopredsjednika prof. Durmana pokrenuta je inicijativa za održavanje našeg skupa u Vukovaru nakon 14 godina. Kao i prošlih godina glavni teret organizacije je sa strane HAD-a ponijela tajnica našeg Društva Jacqueline Balen uz moju malenu pomoć. Drugi dio zasluga za uspjeh organizacije ovog skupa zasigurno pripada našem lokalnom organizatoru Gradskom muzeju Vukovar na čelu sa Ružom Marić koja je uz Mirelu Hutinec odradila sve operativne aspekte lokalne organizacije skupa. Isto tako zahvaliti treba i svima ostalima koji su tijekom proteklih mjeseci nesebično investirali svoj trud u organizaciju skupa, svim autorima koji su se odazvali i odlučili ovom prilikom prezentirati rezultate svojih istraživanja. Ne

treba zaboraviti niti kvalitetnu suradnju lokalnih vlasti čime smo dobili u mnogim aspektima izvrsnu logističku potporu.

Nastavili smo s naporima na podizanju discipline i ažurnosti prilikom prijava izlaganja za skup i iako smatram da smo dosta postigli nastaviti ćemo u istom smjeru. Isto se može primijeniti i na znanstvenu kvalitetu radova na skupu.

Na žalost, financijsku potporu za sudionike skupa morali smo zadržati na jednom noćenju i kotizaciji, a mišljenja smo da i taj aspekt organizacije skupa mora dobiti potpuno drukčiju formu.

Nakladnička djelatnost

OBAVIJESTI HAD-a

Kao što ste već imali prilike vidjeti radi financijskih i koncepcijskih razloga izmijenili smo formu, sadržaj i učestalost izlaženja Obavijesti. Baš kao što smo i najavili, sadržaj *Obavijesti* usmjerava se sve više na metodološke teme vezane uz profesionalne probleme s kojima se naši članovi susreću (terenski rad, konzervacija i restauracija, znanstvene analize, obrada podataka, pohrana i inventarizacija građe, prezentacija materijala i nalazišta, kulturni turizam...), prezentaciju većih projekata i inicijativa te recenzije, prikaze i najave različitih publikacija i zbivanja... Isto tako pratit ćemo godišnji skup (rezultate proteklog i najavu idućeg) kao i nagrade koje društvo dodjeljuje. Unatoč potpunom nedostatku financijskih sredstava namijenjenih izlaženju *Obavijesti*, i ove godine smo uspješno izdati naše glasilo u tiskanom obliku, ali ukoliko se ne pronađe neki dopunski način financiranja, pitanje je koliko ćemo dugo moći nastaviti s tom praksom.

Internetska stranica društva već preuzima tekuće obavijesti, a neophodno je dovršiti ažuriranje popisa e-mail adresa naših članova kako bismo mogli

pravovremeno distribuirati sve važne obavijesti, pogotovo one koje zahtijevaju povratnu informaciju, bez obzira na internetsku stranicu.

IZDANJA HAD-a

S obzirom na posvemašnju krizu koja nas okružuje smatram da nije potrebno objašnjavati koliki su naponi potrebni kako bi se osigurala sredstva za objavu Izdanja HAD-a. Zahvaljujući reorganizaciji financijskog poslovanja i suradnji s organizatorima skupova u sferi nakladništva postigli smo izvanredne rezultate. Unatoč vremenima najveće financijske i društvene krize koja se nas zadesila u posljednjim desetljećima, skupini od četiri sveska koja su objavljena u posljednje tri godine (sa skupova u Gospiću, Puli, Dubrovniku i Visu), priključila su se još dva Izdanja HAD-a – ona sa skupova u Sinju i Varaždinu. Najveće zasluge za to treba svakako pripisati urednicima i ustanovama nositeljicama pojedinih izdanja kao i Ministarstvima znanosti i kulture koja su u raznim oblicima poduprli taj oblik naše izdavačke djelatnosti. To je model koji pokušavamo učiniti standardom za naša izdanja što bi u golemoj mjeri povećalo relevantnost te serije i dalo joj zasluženno mjesto u znanstvenoj i stručnoj publicistici unutar hrvatske arheologije, a nadamo se i šire. O tomu svjedoči i povećano zanimanje mnogih domaćih ali i stranih kolega za nova i buduća izdanja HAD-a što smatramo komplimentom i obvezom. Isto tako se nadamo da će i naše novo nakladničko vijeće s uspjehom odgovoriti na te izazove kao i da će unatoč krizi tijekom sljedećih godina održati našu nakladničku djelatnost na kvalitetnoj razini, a možda pokrenuti i neke nove projekte. I na ovom polju također bih istaknuo golemi doprinos dosadašnje tajnice Društva dr. sc. Jacqueline Balen u koordinaciji svih poslova oko Izdanja, što je zahtijevalo golemu količinu osobnog vremena i energije.

Tijekom ove godine pripremaju se Izdanja HAD-a sa skupova u Imotskom i Lošinj u što je mnogima od vas koji radite na njima poznato.

Financijski smo uspjeli riješiti prijelom jednog od Izdanja što bi značilo da čim se obavi urednički dio posla moći ćemo prijeći na sljedeću fazu odnosno potragu za sredstvima za tisak. Kako smo u posljednjih pet godina uspjeli objaviti šest svezaka naših Izdanja smatramo da smo time održali i potvrdili uspješnost našeg modela i nema razloga da ga ne nastavimo usavršavati i primjenjivati prilikom rada na ovim i budućim izdanjima.

Problem prostorija Društva

Kao što znate sjedište Društva je gotovo od samih početaka djelovanja u Zagrebu i tijekom svog dugog vijeka na različit način je rješavalo pitanje prostora u kojem se nalazilo. Društvo je posljednjih desetak godina imalo u najmu prostorije koje bi dodjeljivao Grad Zagreb ali u tom razdoblju se čak pet puta moralo seliti zbog neriješenih imovinsko pravnih odnosa, što je značajno otežalo rad društva s obzirom na obimnu dokumentaciju, biblioteku i izuzetno bogatu izdavačku djelatnost.

Godine 2006. smo putem Gradskog ureda za imovinsko-pravne odnose i imovinu grada dobili na korištenje prostorije u Tomašićevoj 6 (uz garažni prostor u Tomašićevoj 10) u koje smo se odmah preselili sa svom aktivnošću i u kojima od tada aktivno djelujemo. Do danas smo uredno izvršavali sve svoje obveze prema Gradu i prema svim drugim dobavljačima usluga te održavali prostor u najboljem redu. Na žalost, dobili smo rješenje kojim rješenje kojim vlasništvo nad tim prostorom stječe Republika Hrvatska.

Neposredna posljedica toga je bilo drastično povećanje najamnine od 300% pa ona sada prelazi 1800 kn mjesečno. Poseban problem je bila retroaktivna naplata te najamnine nakon odluke o njezinoj visini za razdoblje od početka godine. Navedenu situaciju smo bezuspješno pokušali riješiti s agencijom AUDIO, a u međuvremenu je i Grad Zagreb drastično povećao cijene najma pa nam niti povratak u takav aranžman čak i da je moguć financijski ne bi činio nikakvu razliku. Upravo iz tog razloga još prošlog ljeta smo oslobodili i

predali natrag u posjed grada garažu koju smo koristili za manipulacije knjigama i poslove vezane uz nakladničku djelatnost. O tom problemu smo raspravljali na prošloj skupštini i vidjeli smo tri skupine rješenja:

1. ne činiti ništa
2. administrativno središte društva smjestiti u ustanovu u kojoj djeluje uže vodstvo društva pod uvjetom da je ta ustanova voljna pristati na takav aranžman (barem do trajnog rješenja)
3. tražiti neko drugo rješenje:
 - manji prostor u najam
 - tržišna cijena
 - prostor u stvarno vlasništvo
 - malo vjerojatno
 - različiti poslovni inkubatori i poštanski pretinci
 - treba istražiti

U međuvremenu nismo uspjeli doći do nekog trajnog rješenja. S obzirom da godišnje troškove najma prostora uz režije procjenjujemo na gotovo 40000 kn, ovaj središnji odbor mišljenja je da Društvo na neki način treba izaći iz takvog aranžmana. Međutim kako je riječ o strateškoj odluci koja će imati dugoročniji utjecaj na način rada Društva, odlučili smo pričekati izbornu skupštinu i konačnu odluku o smjeru rješavanja ovog problema ipak prepustiti novom središnjem odboru.

Pitanje knjižnice

U vezi sa kolekcijom knjiga HAD-a u protekloj godini suočili smo se s dva velika problema. Prvo su zakonski okviri postojanja knjižnice koji zahtijevaju stručnu osobu, adekvatan prostor i zaštitu knjižnične građe kao i katalogizaciju. Za ništa od navedenoga HAD nema uvijete niti potrebna financijska sredstva. Isto tako u slučaju selidbe iz trenutnih prostora Društva knjižnica predstavlja najveći problem. Razmišljajući o rješenju ovih pitanja pokušavali smo pronaći privremeni prostor za pohranu knjižnične građe u slučaju selidbe i kao i trajno rješenje za problem njezine pohrane. Dok je za privremenu pohranu trebalo pronaći čist, suh i adekvatan prostor koji još uz to

ne zahtijeva nikakvu ili malu naknadu; za trajnu pohranu morali bismo pronaći adekvatan prostor s određenom mogućnosti javnog pristupa ali minimalnim ili nikakvim troškovima. Već na prošloj skupštini zaključili smo da bi takav prostor bilo najbolje osigurati unutar nekog od fakulteta ali uz odgovarajuću anatomiju knjižnične zbirke. Zahvaljujući našem dugogodišnjem dopredsjedniku Marku Mendušiću, mogu vas izvijestiti da je Hrvatsko arheološko društvo potpisalo Ugovor po kojemu knjižnica Hrvatskih studija preuzima pohranu, evidenciju i brigu o knjigama u vlasništvu Hrvatskog arheološkog društva koje će knjižnici biti pohranjene kao zasebna zbirka. Knjige su evidentirane i uređene po suvremenom bibliotečnom sustavu, a članovi društva mogu ih koristiti uz predočenje članske iskaznice bez obzira na članstvo u knjižnici Hrvatskih studija.

Marko je time pokazao da je doista zaslužio nagradu za rad u društvu i da mu je to bio samo poticaj da nastavi u istom smjeru na čemu mu od srca zahvaljujemo kao i tajniku Hrvatskih studija gosp. Marinku Šišaku i cijelom timu knjižnice.

Članovi i članarina

Članstvo svakodnevno fluktuirala ali jasna je tendencija da svake godine primimo novih članova otprilike koliko ih isključimo iz članstva zbog neplaćanja. Stoga smatram da možemo biti izrazito zadovoljni s prosječnom brojkom od oko 350 domaćih i 20 stranih članova. Gotovo najstabilniji platiše su nam pridruženi članovi čiji broj bilježi stalni blagi porast što vjerojatno svjedoči o pozitivnoj percepciji arheologije kao struke, čemu, nadamo se, u određenoj mjeri pridonosi i naše Društvo. Broj članova pripravnika je otprilike isti kao i prošle godine, samo je fluktuacija manja što znači da su mjere koje smo poduzeli utjecale na njihovu odgovornost pri plaćanju članarine. Općenito, unatoč vidljivim poboljšanjima, što smatramo i odrazom porasta pozitivne

percepcije rada Društva među samim članovima, i dalje ćemo inzistirati na odgovornom odnosu prema plaćanju članarina.

Internetska stranica

Internetska stranica našeg društva koja je gotovo isključiva zasluga naše tajnice i stručne ekipe koju je ona angažirala na čelu s našim članom Pavlom Dugonjićem, sada je već dvije godine u funkciji. U tom vremenu naša se stranica pokazala kao golem doprinos aktivnostima i promidžbi našeg Društva, a u budućnosti će imati i daleko veću ulogu u komunikaciji s članovima društva. Postoji i niz ideja kojima bismo mogli unaprijediti kvalitetu i poboljšati izgled naše stranice koje još ne možemo provesti u djelo radi veoma ograničenih organizacijskih i financijskih mogućnosti Društva. Pomoć ovom aspektu djelovanja mogla bi pružiti sredstva koja se mogu osloboditi napuštanjem prostora sa visokim financijskim izdacima.

Ono što svake godine naglašavamo i još nismo postigli zadovoljavajuće rezultate jest ažuriranje podataka o članovima Društva (od ispravnih fizičkih do adresa elektronske pošte). To se ovaj puta pokazalo i kod ažuriranja glasačkih popisa za središnji odbor Društva.

Ostale aktivnosti

Nakon povlačenja naše dugogodišnje voditeljice knjigovodstvenih poslova Nade Gagro, već gotovo dvije godine knjigovodstvo Društva preuzela je naša nova suradnica Božena Jurčić koja nas uspješno vodi kroz sve Scile i Haribde sve složenijih propisa o financijskom poslovanju. Njezinu aktivnost planirali smo intenzivirati u smislu administrativne brige o članstvu i vođenja financijskih transakcija vezanih uz članarine, kao i u nekim drugim aspektima.

Zaključak

Društvo je u proteklih nekoliko godina razdoblju postiglo sve najvažnije ciljeve zacrtane dosta ambicioznim programom rada što se posebno očituje u reorganizaciji i uspješnom nastavku nakladničke djelatnosti i u uvjetima najdublje krize. Posljedica toga su krajnji financijski naponi koje posvemašnjom štednjom uspijevamo izdržati s nadom u poboljšanje. Od izuzetne je važnosti uspostava i razvoj internetske stranice kojom svakako značajno podižemo razinu komunikacije sa članovima i javnošću. Isto tako bilježimo i stalni pomak u smislu standarda znanstvene i organizacijske razine znanstvenih skupova u organizaciji Društva. Društvo je pravno stabilizirano, a naša mogućnost da zadržimo pa čak i intenziviramo neke od naših aktivnosti dokaz je postignute financijske stabilnosti i odgovornosti. Upravo zbog toga moramo u najkraćem vremenu riješiti pitanje prostorija.

Unatoč činjenici da uz znatno smanjena raspoloživa sredstva (preko 20 %) i resurse možemo biti i više nego zadovoljni postignutim, smatram da ima još prostora za napredak i poboljšanja našeg rada i djelovanja. To se posebno odnosi na polje suradnje na zajedničkim projektima s drugim organizacijama kompatibilnog djelovanja koje ove godine nije bilo posebno izraženo zbog krize koja je pogodila sve potencijalne i postojeće partnere u takvim aktivnostima te su bili više zaokupljeni vlastitim problemima nego mogućnošću suradnje. Nadamo se da će se u narednom razdoblju intenzivirati suradnja s postojećim i novim partnerima na dobrobit hrvatske arheološke baštine, što je dakako usko vezano uz priljev financijskih sredstava i realizaciju započetih koprodukcijskih projekata.

Sve ovo postignuto je isključivo zahvaljujući golemim volonterskim naporima središnjice Društva koji su dosegli svoju krajnju granicu. Stoga se nadam da će novi središnji odbor reorganizirati rad operativne središnjice Društva kako bi se sve veći teret organizacije i redovite djelatnosti unutar Društva bolje rasporedio jer sam uvjeren da bez toga neće biti moguće održati

niti ovu razinu aktivnosti, a kamoli unaprijediti djelovanje Društva na željeni način.

Stoga svim suradnicima iz središnjeg odbora i ostalih tijela Društva kao i svima ostalima koji su nesebično pomagali u raznim aktivnostima Društva od srca zahvaljujem, a novim članovima središnjeg odbora želim puno sreće i uspjeha u radu na dobrobit naših članova i naše struke.

Predsjednik Društva:

Hrvoje Potrebica